

ועדרין אני אומ' בכתים עופר משום כל יראה ובל ימצא וכו' ובגבולין⁹ שלך אי אתה דודא אבל אתה רואה של אחרים ושל גבורה. הכי נמי הוה ליה למימר ומותר להטמין בגבולין, דלא כתה' אלא בל יראה ממשעה שמותר להטמין, כדאמר'י לעיל יכול יטמיין.² אלא שמה שכתו בכתים כל ימץ' נראה שהן דוחין ממשעה כל יראה שלא יהא מתיר מטמיין, דנמי' דלא אמר' דוקא כל יראה אלא שלא יהא נראה³, או שבא ליתון [ל] או (ל) אחר על הנראת שהיא עופר עלייו שתים משום כל יראה ובל ימץ'⁴, שאסר תחלה הנראת ואחר כד הוסיף לא(י)סור הנמצא, כמו שאתה רואה שאסר תחלה הכתים ואחר הוסיף לא(י)סור כל הגבולין, שא' אפשר להתר את הטמן מכיוון שאם' הכתוב לא ימץ' בכתיכם והוא מגלה על הגבולין אף בשלא ג"ש של שאר שאר. וכן תורה במסק' אחר שלמדו [בג"ש] של שאר שאר שהתר הטמן הוא בטל לגמרי¹⁰. אבל בקבלה פקדנות איננו כן, שהרי ודאי מכיוון שאם' הכתו לך והותרו הפקדנות על כל פנים, שאי אפשר לומר שאסר תחלה את שלו ואחר כד הוסיף לאסור של כל אדם בפסוק של לא ימץ' כלל כתוב בו לך, שאם כן למה כתוב לך שהוא למעט של אחרים, אם סופו לרבות את כלן למה לו לכתוב לך, והרי זה דומה למה שאמרם בתלמוד¹¹ לא ליכתוב רחמנא לא וא"ז ולא ה"א.

[ונאמר שאור בגבולין]². נראה שף' לבתים שלמדו מגבולין ציריך ג"ש להתר

רבה. ועי"ע בח"י הרמב"ן שבת קכ"ד ב' ד"ה וב"ה, ובתורת האדם עניין ההוצאה, עמי ק"י ולහן, בן הרמב"ן לבייצה י"ב א'. וככ"ד הרשב"א בתשו ח"א סי' כ"ב. ובמגן אבותה להמאירי העניין השישי חלק על הרמב"ן, עיין בדבריו. ועי' בש"ע א"ח סי' תקכ"ו ס"א. ועי' בח"י מהריטב"א כאן ד"ה ושם, שכ' שמה ממשמע מסוגינו דלמאן דבר אמרנן מתוך שרפינן, לכשתמ冤א לומר שומן שריפתו ביום טוב אמר, אבל השתא דקי"ל דביעור ב"ז, היכא עבר ולא ביטל ולא דבק, אין לשופרו ב"ז, דהוה ליה כדי דבר שאפשר לעשותו מערב יומם טוב. וככ"ד הרמב"ם בפ"ג מהל' ח"מ ה"ח, ועי' במ"מ שם, ועי' בטוש"ע או"ח סי' תמי"ו ס"א ובפר' ח' ובמ"ג' א' שם. ועי' בשאגת אריה סי' פ"א וסי' פ"ג. ויש להסתפק במה שכ' רבינו שומן ההבערה ביום זה, אם זה אליבא דעתה שההשbetaה מערב יו"ט היא. ועי' בח"י הר"ן כאן חמץ ב"ז. וצ"ל שטוביים שאין שריפת חמץ ב"ז חסובה כצורך מחר, כיון שהחoba מוטלת עליו לעברו בכל שעיה. ונראה שזויה הכוונה בדברי הרב השואל בתשו' הרשב"א סי' ע"א, שכ' : "או דלמא כל שמצויה כזה לא אמרנן ביה כיון דאפשר לעשותו מערב יומם טוב". והסכימים עמו הרשב"א. ונראה שזויה הכוונה במ"ש הרמב"ן בח"י שבת קכ"ד ב' וז"ל : "ותו ק"ל הא דאמר'י פ"ק דפסחים גבי בינו רחמי של שריפה וש"מ ל"א מתוך שהורתה הבערה לצורך הותרת נמי שלא לצורך, ויל' כל חותת הימים בדבר שהוא [מרקן] צורך הימים קצת אל לא שאינו לאכילה דומייא דאוכל נפש שהוא צורך וחובה ליום, ולא מהшиб ב"ז אלא בדבר שהוא צורך מחר כגון אופפה מיו"ט לחול ומילה שלא בזמנה". וכן יש לפреш בכוונות רבינו. ועי"ע בר"י מנרבונא ל�מן ו' א' ד"ה המוצא. ועוד יש לדzon לפ' מש'כ' רבינו ל�מן כ"א א' ד"ה וא' אשמעין, דכל שלא ידע לא עבר אלא ימץ' שעתשו כשמוצאו הוא זמן האיסור זומן ההשbetaה. ויש לדחות שם' אין זמן העשה קבוע להיום בדוקא. 6 לפנינו : בגבולין. 7 עי"ע מ"ש הר"ן בזה בהרבה, בחידושים ד"ה ומה שאור, ועל הר"ף ב"ז ותמי'ה. 8 כלומר, שלא יהא ראוי לראות. ובר"ן : "כיון דכתיב לא ימץ' גלי יראה דראיה לאו דוקא אלא לישנא בעלמא". 9 עי' בזה בדבר הבא ובဟורות. 10 פירוש, ואם היה ממשמע מלא יראה היתר הטמן, היה בדין לקיים היתר הטענה המשתמע מגבולין (באיה אופן) ואיסור שללה המשתמע מבתים בג"ש דשאור שאור, כמו שאנו מקימים היתר ואיסור בשל אחרים. ועי' בר"ן שכ' בפירוש ב' שלאליסטר הטענה נמי איצטראיך ג"ש, עי"ב. 11 לעיל

הפקדונות, ואל תחמה מפני שהבותים בכל גבולין והו עצמן בכל תחן הפקדונות, שאחר שהוחצ'י אונן הכתוב מן הכלל יש לומר שבא הכתוב לאסור בהן את¹² הפקדונות ולא יהא התרן אלא בשאר הגבולין, אלא שבג"ש של שאר שאר אתה נותנת את האמור של זה בזות. וاع"ג דאיתקס בתים לגובלין אכתית אית לן למיר שאמ ראה חמץ בכתים עובר מושם בל יראה ובבל ימצא, דתורייו כתבי בכתים שהבותים בכל גבולין הן, אבל אם ראוו בגובלין אינו עובר אלא משומם בל יראה, בגובלין לא כתיב לא ימצא. ואע"ג דאמר' אף שאר האמור בגובלין עובר משומם בל יראה ובבל ימצא, לא שיה עובר משומם שני לאוין אלא שם הטמיןו בגובלין עובר עליון, שלא ימצא דכתיב' בכתים גלי עלייה דלא יראה שהוא טמן אלא בין יהא נראה, ובין טמן בין מגוללה עובר עליון משומם בל יראה.¹² בראה ממש אלא שלא יהא נראה, ובין טמן בין מגוללה עובר עליון משומם לא ימצא, שהרי למדנו על ומעתה אם הטמין בתים עובר עליון משומם לא יראה ומושם לא ימצא.¹³

לא יראה שאינו דוקא בראיה.¹³

ויל' דאהני ג"ש דשא'er שאר שכש עובר בכתים משומם לא יראה ומושם לא ימצע קר הוא עובר בגובלין, שנעשו הגובלין בכתים עצמן. וכן עיקר, שהרי אמרו במלחתא¹⁴ שהקיש הכתור' שאר לחמצ' מה זה בל ימצע זה בל ימצע, שהרי בחמצ' לא מצינו שהוא בבל ימצע לא בכתים ולא בגובלין, ובודאי הקישא זו היא לגמר' שחמצ' כשואר לעבור עליון בשני לאוין, שלא על דעת שלא יהא איסור החמצ' כאיסור של שאור לכל דבר, וכש שמאתה הקישא נעשה החמצ' כשואר לגמר', אף בג"ש זו בעשו הגובלין בכתים לעגרמי. מעתה לפי שיטה זו אפשר שהטמין שואר או חמץ בכתים או בגובלין לא יעבור עליון אלא משומם בל ימצע, שהרי אינו נראה שי עבר עליון בבל יראה ובבל ימצע, שלפי שיטה זו אין אנו אומרים שלא ימצע גילה על לא יראה שהוא כמי שאם לא יהא נראה, אלא שכך יעבר בגובלין בבל ימצע כמו בכתים, ומ"מ המטמין אינו עובר בבל יראה. ואפשר לומר שאחר שהוא חייב במטמין נמצא שלא אמר' הכתוב לא יראה דוקא לראה אלא שלא יהא נראה, ואף על הטמן עובר משומם בל יראה ומושם בל ימצע.¹⁵ אבל לא נראה כן, שהטמן סמוני הוא מן העין ואין וכלל לא יהא נראה, ואין לנו לומר על הטמן שהוא עובר עליון אלא משומם לא ימצע בין בכתים בין בגובלין, ועל הנראה הוא עובר משומם בל יראה ובבל ימצע בין בכתים בין בגובלין.¹⁶.

בעמ' א. 12 בין השיטין. 13 יש לעיין בו, שנראה שאין זו אלא אזהרה אחת הכפלה בתורה, ולפי מה שהרשיש הרמב"ם בסהמ"ץ שורש ט', כל ששוני לאוין מזהירים על דבר אחד אינו לוקה שתים, והרי גם גם לא יראה וגם לא ימצע שניהם מזהירים על דבר אחד, שלא יהא חמץ קיים בעולם. ואך להרמב"ן בסהמ"ץ שם הסביר שאם באו שני לאוין בדבר אחד לוקין עליהם שתיים, הינו דוקא שנכפלו שלא לצורך, שאו אנו אומרים שלשם כך בכפלו להחיבו בשתי מילקיות, אבל כשהוא לאו אחד להשלים אותה ענין שלא נלמד מלהלא אחר לא ילקה כי אם אחת (וכ"ה אף ד' התו"ס ריש חולין ד"ה וסופג עי"ש), וכן הררי באל ראה בא להוציא את הגובלין שוגם הם בכלל האיסור. ועי' ציון 15. 14 בא, פרשה י'. 15 בז' ייל כשיתר הרמב"ן בסהמ"ץ, שאחר שנאמרה ג"ש הרי זהodial כתבי תרווייהו בכתים ובגבולין, וлокה שתים מחמת כפל הלאוין. 16 הווה עם מש"כ בחו' מהריטב"א בשם הראה. ועי' ראמ' ורשל' בביברל לסמ"ג לאוין ע"ז ע"ח, שתחמeo על הרמב"ם והסמס"ג שבנו לא ראה ולא ימצע בשני לאוין. ועי' בכת' פ"א מהל' חומר' ה"ג, שכ' בד' הרמב"ם שבחמצ' הטמן אינו עובר אלא בבל ימצע בלבד אבל לא בבל יראה, שלא יהא מובנו שלא יהי' נראה לעיניים. ועי' במה שהקשה עליון בפרק"ח סי' תמא"ג ס"ק א', ולפי מה שהסביר בפירוש הברייתא, דברי מרכן עולין כהוגן, ועיין. בעיקר הדין אם לא יראה מובנו

[אמר אביי איפוך]². והכי קאמ', אין לי איסור אלא בגוי שכbastו וכו'. ואיכא למידך ואכתי¹² מי ניחא, תנא מהדר אגוי שלא כבשתו משום דלא מלה ליה מלא ימצא אלא גוי שכbastו, זנסיב איהו לא ימצא, מאי אהני ליה. ויש שגורסין ת"ל לא ימצא בתיכים¹⁷, ורמביותא דבבבכים מרבי ליה¹⁸. זאינו בספרים¹⁹. ורש"ז²⁰ כתוב דמדא'ם לא ימצא ולא קאמ' לא ימצא²¹ הוא דקה מרביבן, דאיסור הטמנה נפק' ליה ספר מלא ימצא, האידא'ם רחמנא לא ימצא לומר שלא יהא נמצא בשום עניין, לא שלו ולא של אחרים. ואין זה נכון, שאם כן היו מפ' (רשימים כן בגם), (אם) לימי קרא לא ימצא לא ימצא ליה, שכן דרך התלמוד בכל מקום.

אבל אפשר לומר שלא בא לרבות רבוי אחר אלא פרושי הוא דקה מפרש ואזיל. וה"ק, שמא תאמר שאין בכלל לא ימצא אלא גוי שכbastו, אינו כן אלא הכל הוא בכלל לא ימצא. והטעם מפני שאי אפשר שהיא התר הפקדונות בגוי שלא כבשתו והאstor בגוי שכbastו, שהרי נתרבה התר לשניהם משום תרי לך כמו שנפרש בסמור²², מעתה כאשר הכתוי את הפקדונות בלשון לא ימצא בשקב אלחריות שהוא האיסור, כמו שנפרש לפנינו. . . . זה הוא על הדרך שנפרש לדעת רבא כאשרו משום שנ' לך לך תרי זמני, אלא שלדעת אבי לא הזרכו לפреш כלום משום דאייה מהדר איסורה ונסיב קרא לאיסורה, אבל כשתשאל על הטעם למה מספיק לו לא ימצא, תהיה תשובהצעין דבריו של רבא, כמו שאמרנו. ל"ש.

[משום שנאמר לך לך תרי זמני]². פירש"י ז"ל²⁵, דמשום לך לך תרי זמני ממעטינן גוי שכbastו מלא ימצע, דתרי לך بلا יראה למה לי, ושדין חד לך אלא ימצע ודרשינן שלך אי אתה מוצע אבל אתה מוצע של אחרים, ומגדמתעטינן אחרים מלא ימצע דמשמע מוציע בידך, משמע דאיי בגוי שכbastו שהוא מוצע בידך בעינן לך, שאינו עובר אלא בשלו ממש. ואין זה נכון, דהא بلا לך של לא ימצע דרישין גוי שכbastו מלך שלא יראה, קדامي בפי כל שעיה²⁶ דתרי לך צרכיך, חד לגוי שלא כבשתו וחדר לגוי שכbastו.²⁷

והרב מורי נ"ר מפרש, משום שנ' לך לך תרי זמני ידעינו דלא ימצע לא ATA למסיר בשל אחרים אלא מי שהוא מוצע בידך, דהינו קיבל עליו אחריות, בין בגוי שכbastו בין בגוי שלא כבשתו, משום דתרי לך דריש' חד לגוי שלא כבשתו וחדר לגוי שכbastו, دائלו לך דמשמע שלך אי אתה רואה אבל אתה רואה של אחרים, והוא משמע לנו לא ימצע.

שלא יהיה נראה לעיניים דוקא, עי' בפי הר"י פרלא לסהמ"ע רס"ג ח"ב ל"ת קס"ג, שdon בזה באורך. 17 כ"ה לפניו בלשון הבריתה, אבל בצדוט לשון הבריתה: אמר מר וכוכו, לי' תיבת "בבבכים", עי' גمرا שלמה, ביאור נוסחות שורה. 18 עי' תוס' חכמי אנגליה ס"ה אמר אביי. 19 וכן ליתא ברשי' וראשונים, ר' גمرا שלמה שם. 20 בד"ה איפך. 21 קרי: מדקאמר לא ימצע (נפעל) ולא קאמר לא ימצע (קל). ולבדינו ברש"י דיק לה מדלא כתיב לא תמצא. 22 או ש"ל: אם כן. 23 בדבור הבא. 24 משפט מחוק באמצעות הדייבור. ויש להוסיף בזה הסבר. הנה להלן כי רבינו דתרי לך דרישין להתריך גוי שלא כבשתו וגוי שכbastו כשלא קיבל עליו אויה אחריות, ונמצא דלא ימצע ממש מעוצז בידך דהינו קיבל עליו אחריות אפילו על חמץ של נכרי שכbastו. ומכאן שלא ימצע אוסר אף קבלת חמץ של נכרי שלא כבשתו באחריות, שאם המודבר בנכרי שכbastו בלבד, אבל חמץ של נכרי שלא כבשתו מותר אפילו באחריות, היה די בחד לך להתריך ללא קבלת אחריות. 25 ר' ד"ה ופרקון. 26 לקמן כ"ג א. 27 וכ"ה לפירש"י בתוס' (בתוס' לא נסתיעו מהא דפרק כל שעיה). ובתוס' שנץ ובתוס' ר' פ' ד"ה